

สาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด ที่พบบ่อยเรียงได้ดังนี้ น้ำเดิน มดลูกบีบตัวมากก่อนกำหนด”สาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด ที่พบบ่อยเรียงได้ดังนี้ น้ำเดิน มดลูกบีบตัวมากก่อนกำหนด”

”อาจารย์คะ มีโทรศัพท์ตามมา 3 ครั้งแล้วคะ เห็นว่ามีเรื่องด่วน” เสมียนในสำนักงานยื่นโทรศัพท์ให้ ขณะจะเดินไปขึ้นรถกลับออกไปจากโรงพยาบาล ผิดปกติมาก เพราะโดยทั่วไปปัจจุบันก็โทรศัพท์ต่อกันทางโทรศัพท์ส่วนตัวกัน ต้องมีอะไรไม่ธรรมดา สัญชาติญาณบอกว่า มีเรื่องแน่ๆ

และก็เป็นดังคาด แทนที่จะขับรถกลับบ้าน ก็ต้องเปลี่ยนทิศขับไปโรงพยาบาลเอกชนที่อยู่ปลายถนน เรื่องของเรื่องคือถูกตามไปช่วยผ่าตัดซึ่งเป็นคนไข้ตั้งครรภ์ได้ 6 เดือนแล้วมีตกเลือดมาก ต้องทำการผ่าตัดด่วน และทำการผ่าตัดมา 5 ชั่วโมงแล้วยังไม่สามารถที่จะหยุดเลือดที่ออกได้ ได้ให้เลือดไปเกือบจะ 8 ถุงแล้ว เป็นข้อมูลเบื้องต้น ขอให้รับมาช่วยทำการผ่าตัดด่วน ด้วย

เมื่อไปถึงเข้าห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวชุดผ่าตัด แพทย์ในทีมผ่าตัดก็รับมา รายงานเรื่องคนไข้และความเป็นมาของเหตุการณ์ฉบับสั้น ว่าผู้ป่วย อาชีพค้าขาย อายุ 37 ปี ท้องที่ 4 แล้ว แต่มีบุตรเพียงคนเดียวกับสามีคนแรกและทำแท้งในอีกสองท้องต่อมากับสามีคนก่อน แล้วจึงมาตั้งครรภ์กับสามีคนปัจจุบัน ได้ฝากครรภ์มาตลอด จนเข้าสู่การตั้งครรภ์ 4 เดือน ตรวจอัลตราซาวด์หรือเครื่องตรวจคลื่นเสียงความถี่สูง ก็พบว่ามียกเกาะค่อนข้างต่ำ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้มีเลือดออกกะปริบกะปรอยในระหว่างตั้งครรภ์ของเธอ แพทย์ได้แนะนำให้พยายามพักผ่อนให้มากและงดการมีเพศสัมพันธ์ รวมทั้งการเดินทางไกลๆ

หลังจากมาพบแพทย์ที่ฝากครรภ์ได้เพียง 2 สัปดาห์ ขณะนอนพักผ่อนตอนเช้า หลังอาหารเช้าก็มีเลือดออกจากช่องคลอดออกมาและออกมากขึ้น จึงรีบมาพบแพทย์ที่โรงพยาบาล แพทย์เจ้าของไข้ตรวจแล้วพบว่ามียกออกจากครรภ์ที่มียกเกาะต่ำและออกมาก แต่เนื่องจากทารกในครรภ์ อายุครรภ์ 25 สัปดาห์ต้นๆ ยังเป็นทารกอ่อนวัย อวัยวะของร่างกายยังเพิ่งจะก่อตัว ยังไม่พัฒนาสมบูรณ์จนทำงานของหน้าที่ตัวเองได้

แพทย์พยายามจะรักษาประคับประคองรอให้อวัยวะที่สำคัญของทารกคือปอด ซึ่งเป็นอวัยวะที่สำคัญในการดึงออกซิเจนเข้าสู่ร่างกายให้แก่ตัวหรือเจริญในระหว่างที่รักษาประคับประคอง

การให้พักในโรงพยาบาลเพื่อติดตามการเสียเลือด ถ้ามากก็อาจจะต้องให้เลือดหรือให้ยาการคลายตัวของมดลูก ชื่อเวลากก็เพื่อรอการแก่ตัวของปอด แพทย์ก็จะฉีดยาระงับการแก่ (หน้าที) ตัวของปอดให้ไปด้วย ซึ่งเป็นการยื้อเวลาการสิ้นสุดการตั้งครรภ์ในครรภ์ก่อนกำหนดที่มีความผิดปกติจากการมีเลือดออกนั้น เป็นการดูแลรักษาที่ ต้องติดตามดูการเปลี่ยนแปลงอย่างใกล้ชิด เรียกได้ว่าวนาที่ต่อเนื่อง

และปัจจัยที่สำคัญต่อการตัดสินใจสิ้นสุดการตั้งครรภ์ คืออายุครรภ์หรืออายุทารกในครรภ์ ซึ่งจะบ่งบอกโอกาสในการเลี้ยงรอดเมื่อทำคลอดออกมาแล้ว ปัจจัยชี้ขาดคือ การทำหน้าที่ของปอดหรือปอดแก่ตัวพอที่จะทำหน้าที่รับออกซิเจนเข้าสู่ร่างกาย ซึ่งในธรรมชาติจะทำงานได้เมื่ออายุครรภ์ 37 สัปดาห์หรือ 9 เดือน ถ้ามีความผิดปกติในการตั้งครรภ์ที่จะทำให้มีการคลอดก่อนกำหนด ก็ต้องดูว่าอายุครรภ์เท่าไร ถ้าครรภ์อ่อนเสี่ยงต่อการ ปอดไม่แก่ (หน้าที) แพทย์ก็ต้องฉีดยาระงับการแก่ตัว ซึ่งยาจะออกฤทธิ์หลังจากฉีดไปแล้ว 72 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย

ช่วงชื่อเวลากก็ต้องแก้สาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด ที่พบบ่อยเรียงได้ดังนี้ น้ำเดิน มดลูกบีบตัวมากก่อนกำหนด ซึ่งพบได้ในภาวะที่ร่างกายคุณแม่สูญเสียน้ำในร่างกาย เช่น มีไข้สูง ท้องเสียและตกเลือด ดังผู้ป่วยรายนี้ ที่ตกเลือดมา แม่จะให้เข้าพักในโรงพยาบาลและให้การรักษาประคับประคอง ซึ่งเลือดออกจากรกเกาะต่ำในการตั้งครรภ์ ขนาดครรภ์ 20 สัปดาห์เศษ ส่วนใหญ่เลือดมักจะหยุดเมื่อให้พักผ่อนเต็มที่ไม่กี่วัน

แต่ในผู้ป่วยรายนี้ แม่จะให้การรักษาประคับประคองแล้ว เลือดที่ออกจากรกเกาะต่ำ ไม่หยุดและกลับออกมากขึ้น จนแพทย์ต้องนำเข้าห้องผ่าตัด เพื่อตรวจแก้ไขหาจุดเลือดออกในท้องผ่าตัด โดยตรวจผ่านทางช่องคลอด แต่ก็ไม่สามารถที่จะหยุดเลือดออกได้ จึงเป็นข้อบ่งชี้ที่จะต้องเปิดผ่าตัดทางหน้าท้องเพื่อยุติการตั้งครรภ์และเอารกที่เกาะต่ำออกจากโพรงมดลูก ซึ่งการผ่าตัดเอาทารกซึ่งมีน้ำหนักประมาณ 700 กรัมออกมาเลี้ยงในตู้อบทารกหลังคลอด และนำรกที่เกาะค่อนข้างแน่นกับตัวมดลูกที่เกาะต่ำปิดปากมดลูกออก ก็พบว่าเลือดยังออกมาก ต้องให้เลือด ชดเชย แต่เลือดก็ไม่หยุดออกจากตัวมดลูกและกลับออกมากขึ้น แพทย์ผู้ผ่าตัดจำเป็นต้องตัดมดลูกออกเพื่อหยุดการเสียเลือด

แพทย์ได้แจ้งสถานการณ์ของผู้ป่วย รวมทั้งได้พูดคุยกับญาติผู้ป่วย เพื่อแจ้งการวางแผนการรักษาแต่ละช่วงที่ต้องมีการทำหัตถการต่อคนไข้ และขอความเห็นพ้องต่อขบวนการรักษาในผู้ป่วยนี้ แม่จะเป็นการแต่งงานใหม่และเป็นบุตรคนแรกกับสามีใหม่ แต่ก็จำเป็นต้องทำการผ่าตัดเอามดลูกออกเพื่อยุติการเสียเลือดที่ออกจากตัวมดลูก ซึ่งแม่แพทย์พยายามรักษาประคับประคองแต่ไม่ได้ผล จึงเป็นข้อบ่งชี้ต่อการตัดมดลูกออก หลังจากผ่านการทำการผ่าตัดเป็นเวลา 4 ชั่วโมงไปแล้ว และได้รับการให้เลือดไป 8 ถุง ก็พบว่า ยังไม่สามารถที่จะยุติการเสียเลือดได้ แพทย์ผู้ผ่าตัดได้พยายามแก้ไขและได้ติดต่อให้มาช่วยร่วมการผ่าตัด

สภาวะรกเกาะต่ำเป็นภาวะที่อันตรายในขบวนการตั้งครรภ์ เพราะรกเป็นอวัยวะที่มีเลือดมาเลี้ยงจำนวนมาก เป็นอวัยวะที่สำคัญของทารกเป็นทั้งปอด

เป็นโรงงานสร้างสารอาหารป้อนทารก เป็นสุรศาสตร์ให้ทารกและยังเป็นโรงงานกำจัดของเสียให้ทารก
รกมีลักษณะเป็นคล้ายจานเกาะติดกับมดลูกแม่เพื่อเป็นบีมืดสารอาหารออกซิเจน
และตัวรกเองก็เป็นโรงงานสร้างฮอร์โมนหลายชนิดที่จำเป็นในการตั้งครรภ์ให้ทารก และมีสายรกเป็นท่อลำเลียงมาสู่ตัวทารก โดยเข้าสู่ตัวทารกตรงที่เป็นสะดือนั่นเอง

รกปกติจะเกาะด้านหน้าหรือด้านหลังส่วนกลางของมดลูกมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 15-20 ซม. และหนา 2-3 ซม.

ในกรณีที่มีแผลในโพรงมดลูกที่อาจเกิดจากการขูดมดลูก ทำแท้ง การล้างรก มดลูกมีแผลผ่าตัด มีการอักเสบติดเชื้อในโพรงมดลูก
หรือมีแผลจากการหลุดลอกของรกในท้องก่อนๆ รกก็จะเกาะในที่ที่ไม่เหมาะสม มักจะเกาะต่ำลงมาทางปากมดลูก หรือบางครั้งก็จะเกาะปิดปากมดลูก
รกเหล่านี้จะมีเลือดมาเลี้ยงมากกว่าปกติและเนื้อเยื่อจะเปราะบาง ฉีกขาดง่าย ดังเช่นผู้ป่วยรายนี้ที่เคยมารักษาแท้งและขูดมดลูกมาก่อน
และรกเกาะต่ำในผู้ป่วยรายนี้เป็นชนิดที่รกเกาะต่ำปิดปากมดลูก และยังมีเส้นเลือดของรกผิดปกติ เป็นชนิดที่เรียกว่า เส้นเลือดขอของรก
คือเส้นเลือดขอไปมาและโป่งพองเปราะบาง ทำให้ฉีกขาดง่าย และความผิดปกติของเส้นเลือดนี้ก็เป็นที่ทั่วแผ่นรก จึงทำให้เสียเลือดได้ง่ายและมาก

การผ่าตัดต้องใช้เวลานานและใช้เครื่องมือและเวชภัณฑ์หลากหลายมาก ต้องใช้เวลาอีก 2 ชม. จึงสามารถที่จะหยุดการเสียเลือด และผู้ป่วยต้องอยู่ใน ICU
หลังผ่าตัด และสามารถที่จะย้ายเข้าสู่ตึกผู้ป่วยปกติได้ในวันต่อมา เป็นอันว่าผู้ป่วยท่านนี้ก็หมดโอกาสที่จะมีบุตรด้วยตัวเอง เนื่องจากมดลูกถูกตัดออกไปแล้ว
แต่ก็สามารถที่จะมีบุตรของตัวเองกับสามีได้ด้วยวิธีอุ้มบุญ คือทำเด็กหลอดแก้ว โดยใช้ไข่ของตัวเอง เพราะปีกมดลูกทั้งสองข้างของผู้ป่วยไม่ได้ถูกตัดออก
แพทย์เก็บไข่ทั้งท่อนำไข่และรังไข่ทั้งสองข้าง และนำเชื้อตัวสุจิของสามีมาทำการปฏิสนธิภายนอกที่เรียกว่า ทำเด็กหลอดแก้ว
แล้วเมื่อปฏิสนธิและเลี้ยงไข่นัดได้ตัวระยะหนึ่งก็เรียกว่า บลาสโตซิส แล้วนำไปฝากการตั้งครรภ์ในหญิงอื่น เรียกว่า อุ้มบุญ ซึ่งปัจจุบันมีกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้
ต้องศึกษาให้เข้าใจ

นพ.วิระ สุรเศรษฐ์วงศ์